

Atzinums Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par dalībvalstu izsniegto jūrnieku sertifikātu atzīšanu un Direktīvas 2001/25/EK grozīšanu

(COM(2004) 311 final — 2004/0098 (COD))

(2005/C 157/07)

2004. gada 26. aprīlī Komisija iesniedza priekšlikumu Direktīvai par dalībvalstu izsniegto jūrnieku sertifikātu atzīšanu un Direktīvas 2001/25/EK⁽¹⁾ grozīšanu, kura mērķis ir paredzēt vienkāršotu dalībvalstu izsniegto sertifikātu atzīšanas kārtību.

Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informāciju sabiedrības specializētā nodaļa, kas bija atbildīga par Komitejas darba sagatavošanu šajā jautājumā, pieņēma savu atzinumu 2004. gada 24. novembrī. Ziņojuma sniedzējs bija Chagas kungs.

Savā 2004. gada 15. un 16. decembra 413. plenārajā sesijā (15. decembra sēdē) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja ar 140 balsīm par un četriem atturoties pieņēma sekojošu atzinumu:

1. Pamatojums

1.1 2004. gada 26. aprīlī Komisija iesniedza priekšlikumu Direktīvai par dalībvalstu izsniegto jūrnieku sertifikātu atzīšanu un Direktīvas 2001/25/EK grozīšanu, kura mērķis ir paredzēt vienkāršotu dalībvalstu izsniegto sertifikātu atzīšanas kārtību.

1.2 Jūrniekiem izvirzītās apmācības, sertifikācijas un uzraudzības prasības ir paredzētas Starptautiskās Jūrniecības organizācijas konvencijā par jūrnieku apmācību, sertifikāciju un uzraudzību, 1978, atbilstoši tās grozījumiem (STCW konvencija). Konvencija cita starpā nosaka specifiskus kritērijus attiecībā uz pušu izdoto kapteiņa, virsnieka vai radista sertifikātu atzīšanu.

1.3 Šīs starptautiskās prasības tika iestrādātas Kopienas likumdošanā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 4. aprīļa Direktīvu 2001/25/EK⁽²⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2003/103/EK⁽³⁾ par jūrnieku minimālās apmācības līmeni (Direktīva). Tādējādi no dalībvalstīm tiek prasīts izdot jūrniekiem kompetences sertifikātus atbilstoši šiem standartiem.

1.4 Kas attiecas uz sertifikātu atzīšanu dalībvalstu starpā, Direktīva 2001/25/EK paredz, ka uz to jūrnieku, kas ir vai nav dalībvalstu pilsoņi, sertifikātu atzīšanu attiecas Direktīvas 89/48/EEK⁽⁴⁾ un 92/51/EEK⁽⁵⁾ noteikumi par vispārējo profesionālās izglītības un apmācības atzīšanas sistēmu. Vispārējā sistēma nosaka jūrnieku profesionālās kvalifikācijas apliecinājuma atzīšanas kārtību, kas sevī ietver saņemtās izglītības un

apmācības, kā arī attiecīgās kvalifikācijas salīdzinājumu. Ja tajā tiek atklātas būtiskas atšķirības, attiecīgajiem jūrniekiem var piemērot noteiktus kompensācijas pasākumus. Šobrīd paradokss ir tajā apstākļi, ka ES ietvaros savstarpēja atzīšana dalībvalstu starpā ir apgrūtināta, nekā trešo valstu sertifikātu atzīšana.

1.5 Komisija ierosina, lai dalībvalstis automātiski akceptētu visus citas dalībvalsts jūrniekiem izdotos sertifikātus saskaņā ar Direktīvu. Galvenais ierosinātā priekšlikuma mērķis ir nodrošināt to, lai visiem jūrniekiem, kas dalībvalstī ir kvalificēti un ir šādu sertifikātu īpašnieki, būtu atļauts dienēt uz kuģiem, kas kuģo zem jebkuras dalībvalsts karoga, bez jebkādiem turpmākiem priekšnoteikumiem.

1.6 Turklāt Komisija uzskata, ka vietā ir Kopienas tiesībās ieviest STCW konvencijas prasības attiecībā uz jūrnieku valodas prasmi. Šādas prasības nodrošinās efektīvu saziņu uz kuģiem un vienlaikus sekmēs jūrniecības profesionāļu brīvu pārvietošanos.

1.7 Komisijas priekšlikumi paredz Direktīvas 2001/25/EK grozīšanu un papildus nosaka:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 4. aprīļa Direktīva 2001/25/EK par jūrnieku minimālās apmācības līmeni.

(2) Skatīt 1. zemsvītras piezīmi.

(3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 17. novembra Direktīva 2003/103/EK, ar ko groza Direktīvu 2001/25/EC par jūrnieku minimālās apmācības līmeni.

(4) Padomes Direktīva 89/48/EEK par profesionālās izglītības un apmācības beigās izsniegto augstākās izglītības diplomu atzīšanas vispārējo sistēmu.

(5) Padomes Direktīva 92/51/EEK par izglītības un apmācības atzīšanas otro vispārējo sistēmu, kas papildina Direktīvu 89/48/EEK.

— dalībvalstu pienākumu veikt pasākumus, lai novērstu un sodītu krāpniecisku praksi, kas saistīta ar jūrnieku sertifikātiem, un

— regulāru Direktīvas 2001/25/EK prasību ievērošanas no dalībvalstu puses izvērtējumu.

2. Vispārēji komentāri

2.1 EESK atzīst procedūras nepieciešamību, lai sekmētu Savienības ietvaros izdotu jūrnieku sertifikātu atzīšanu no visu dalībvalstu puses saskaņā ar Direktīvas 2001/25/EK minimālajām prasībām atbilstoši tās grozījumiem.

2.2 Turklāt EESK atzīst nepieciešamību nodrošināt precīzu un nepārtrauktu esošo prasību ievērošanu, lai savukārt ievērotu starptautiskās prasības.

2.3 EESK savos 2003. gada 5. jūnija secinājumos atzīmē Padomes likto uzsvāru uz nepieciešamību veicināt jūrnieku mobilitāti Savienības ietvaros ⁽⁶⁾.

2.4 Turklāt EESK atzīmē, ka pašreizējā vispārējā profesionālās izglītības un apmācības atzīšanas sistēma zināmā mērā ir apgrūtināta un kavē savstarpējā dalībvalstu izdotu sertifikātu atzīšanā piemērot attiecīgos konvencijas noteikumus.

2.5 EESK atzīst, ka procedūra, kas nesēn ieviesta attiecībā uz ārpus Savienības izdotu sertifikātu atzīšanu, ir vienkāršāka, un līdz ar to dalībvalstī kvalificētus jūrniekus var nostādīt neizdevīgā situācijā. Ierosinātās izmaiņas, kas atbilst starptautiskajām prasībām, šo iespējamo neizdevīgumu novērsīs.

2.6 Turklāt EESK atzīst, ka dažas dalībvalstis patur posteņus saviem pilsoņiem kapteiņa un kapteiņa palīga amatos, kā to apstiprina ES Tiesas lieta C-47/02 un lieta C-405/01; tas kalpo kā apliecinājums tam, ka dalībvalstis var kavēt brīvu jūrnieku pārvietošanos un tādējādi paturēt posteņus saviem pilsoņiem. Dalībvalstu vidū Nīderlandei un Apvienotajai Karalistei ir vismazāk ierobežojoša politika attiecībā uz ne savas valsts pilsoņu nodarbinātību.

2.7 EESK novērtē kopējas darba valodas nepieciešamību, ko visi jūrnieki saprot un spēj tajā sazināties. It īpaši svarīgi tas ir avārijas situācijās un sociālo apstākļu uzlabošanā uz kuģa.

2.8 EESK apsveic to, ka Komisija pievērš uzmanību krāpniecisku sertifikātu izplatīšanai nesēnā Starptautiskās Jūrniecības organizācijas pētījumā ⁽⁷⁾, un mudina dalībvalstis veikt un ieviest visus nepieciešamos pasākumus, lai novērstu jūrnieku sertifikātu krāpniecisku ieguvu, krāpniecisku izdošanu un viltošanu.

⁽⁶⁾ Par kuģniecības nozares un jūrnieku profesijas popularizēšanu Eiropas Savienībā.

⁽⁷⁾ Pētījums par krāpniecisku praksi, kas saistīta ar kompetences un apstiprinājuma sertifikātiem, Jūrnieku Starptautiskais pētījumu centrs (SIRC) 2001.

2.9 EESK, atzīstot nepieciešamību pēc efektīvākas un mazāk apgrūtinātas savstarpējas sertifikātu atzīšanas sistēmas dalībvalstu starpā, uzskata, ka ir arī pastāvīga nepieciešamība pēc procedūrām, kas aktīvi apkarotu krāpniecisku sertifikāciju. Uzņēmējām dalībvalstīm jābūt piemērotām procedūrām, lai nodrošinātu to, ka citas dalībvalsts izdotu sertifikātu patiešām iespējams izmantot uzņēmējās dalībvalsts kuģa.

2.10 EESK uzskata, ka uzņēmējai dalībvalsts, prasot no visiem sertifikātu īpašniekiem ievērot minimālos standartus attiecībā uz valodas prasmi, nepieciešams ievērot prasības arī attiecībā uz šīs dalībvalsts jūrniecības tiesību zināšanām. Tas savukārt rada nepieciešamību izdot "atzīšanas" dokumentu.

2.11 EESK pieņem, ka Eiropas Jūrniecības drošības aģentūrai (EMSA) ir būtiska nozīme tajā, lai nodrošinātu atbilstību un ievērošanu visās dalībvalstīs un lai administratīvais slogs tiktu samazināts līdz minimumam. Tas ir svarīgi, lai nodrošinātu dalībvalstīs sertificēto jūrnieku augstu profesionālo līmeni.

2.12 EESK, atzīstot EMSA būtisko nozīmi, atzīst arī tās ierobežojumus. Tomēr EESK vērs Komisijas uzmanību uz atbilstošu finansiālas, cilvēku un tehniska rakstura resursu nepieciešamību.

2.13 EESK vērs Komisijas uzmanību uz iespējamo nelabvēlīgo ietekmi, kāda var būt neierobežota vienas dalībvalsts pilsoņu skaita pieļaušanai dienēt uz citas dalībvalsts kuģiem. Lai gan atzīstot, ka tas ir saskaņā ar darbinieku brīvu pārvietošanos, kā arī dažos gadījumos arī ar nepieciešamību, EESK atzīmē, ka jebkāda ierobežojuma trūkums attiecībā uz izdotu sertifikātu skaitu var nelabvēlīgi ietekmēt noteiktu dalībvalstu jūrnieku pastāvīgo nodarbinātību. Gala rezultātā tas var ietekmēt jūrniecības prasmju bāzes ilgtspējību un izaugsmi ES.

2.14 EESK mudina dalībvalstis strādāt saskaņoti ar saviem sociālajiem partneriem, lai ieviestu līdzsvarotu nodarbinātības režīmu, kas savukārt nodrošinās ES jūrniecības prasmju bāzes ilgtspējību un izaugsmi.

2.15 EESK izsaka savu vilšanos tajā, ka Komisija, lai gan iepriekš adresējusi trešo valstu pilsoņu atzīšanu un šobrīd — savstarpējo ES jūrnieku sertifikātu atzīšanu, tomēr netiecas atrast universāli piemērojamus aizsargājošus sociālos noteikumus attiecībā uz visiem jūrniekiem, kas nodarbināti uz kuģiem ar ES karogu.

3. Specifiski komentāri

3.1 1. pants

Tiek atzīts, ka Direktīva attiecas uz jūrniecības profesijām, ko praktizē dalībvalsts pilsoņi un nepilsoņi, kuriem pieder dalībvalsts izdots kompetences sertifikāts. Svarīgi, lai tas netiktu paplašināts tā, lai ietvertu sertifikātus, ko sākotnēji izdevusi trešā valsts un apstiprinājusi dalībvalsts.

3.2 3. pants

2. punktā atzīstot to, ka jebkuram jūrniekam, kuram pieder atbilstošs sertifikāts vai jebkāds cits sertifikāts, kā noteikts 1. punktā, jāļauj dienēt uz kuģiem, kas kuģo ar citas dalībvalsts karogu, tas tomēr darāms, tikai izdodot oficiāla atzinuma dokumentu. Šāds dokuments prasāms, lai novērstu krāpniecisku sertifikātu lietošanu un lai pārbaudītu valodas prasmi un zināšanas par uzņēmējas valsts jūrniecības tiesībām.

3.3 4. pants

EESK atzīst nepieciešamību jūrniekiem apgūt atbilstošu valodas prasmi, kā noteikts STCW kodeksa A-II/1., A-III/1., A-IV/2. un A-II/4. sadaļā. Tomēr zināmā mērā tas ir neskaidri, ka dalībvalstīm ir grūti nodrošināt, lai šis noteikums tiktu ievērots, jo saskaņā ar STCW kodeksu šis pienākums — nodrošināt to, ka jūrniekiem ir atbilstoša valodas prasme, — attiecināms uz uzņēmēju dalībvalsti. Ja šis noteikums ir ievērots, uzņēmēja dalībvalsts var piešķirt attiecīgu atzinumu.

3.4 5. pants

EESK apsveic noteikumus attiecībā uz krāpšanas novēršanu. Krāpniecisku kompetences sertifikātu lietojumā ir iespēja ne tikai apdraudēt dzīvības drošību uz jūras, bet arī radīt smagu kaitējumu jūras videi un degradēt jūrniecības profesiju stāvokli. Atbilstoša atzīšanas dokumenta izsniegšana palīdzēs novērst krāpniecisku sertifikātu lietojumu.

3.5 6. pants

EESK apsveic EMSA lomu tajā apstākļi, ka tā nodrošina atbilstošu pasākumu veikšanu un piemērošanu no dalībvalstu puses, lai novērstu un sodītu krāpniecisku sertifikātu lietojumu.

3.6 7. pants

EESK atzīst un apsveic to, ka Komisija ar Aģentūras palīdzību ik laika periodā, kas nepārsniedz piecus gadus, pārbauda to, vai dalībvalstis ievēro prasības attiecībā uz apmācību un sertifikācijas piemērošanu, kādas noteiktas Direktīvā 2001/25/EK.

4. Secinājums

4.1 Neierobežojot iepriekš izteiktos komentārus, EESK atzīst un apsveic Komisijas priekšlikumu.

4.2 EESK akceptē nepieciešamību pēc mazāk apgrūtinošas sertifikātu atzīšanas sistēmas dalībvalstīm. Tomēr automātiska atzīšana nedrīkst izslēgt nepieciešamību nodrošināt atbilstošu valodas prasmi, uzņēmējas dalībvalsts jūrniecības tiesību zināšanas un krāpniecisku sertifikātu lietojuma novēršanu. Tādēļ no uzņēmējas dalībvalsts tiek prasīts ieviest atbilstošas atzīšanas procedūras.

4.3 EESK, atzīstot vēlmi pēc efektīvas un uzticamas dalībvalstu izdoto kompetences sertifikātu atzīšanas sistēmas, izsaka savas bažas par to, ka Komisija nav ņēmusi vērā ES pilsoņu nodarbinātību nākotnē, kā arī Eiropas jūrniecības prasmju bāzes uzturēšanu un izaugsmi.

4.4 EESK atzīst Komisijas nozīmi — ar EMSA palīdzību — procedūru integritātes nodrošināšanā un prasa, lai Komisija ņemtu vērā, ka gan dalībvalstu, gan Eiropas līmenī jādarā pieejami atbilstoši resursi.

4.5 EESK, atzīstot to svarīgumu, kādu Komisija piešķir jūras izglītībai un apmācībai dzīvības drošības uz jūras un jūras vides aizsardzības interesēs, izsaka savas bažas par to, ka nav veikti papildu pasākumi, lai gan trešo valstu pilsoņi, gan ES pilsoņi netiktu ekspluatēti uz dalībvalstu kuģiem.

Briselē, 2004. gada 15. decembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

prezidente

Anne-Marie SIGMUND